

Zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při činnostech DDM

Obsah:

1. Všeobecně platné zásady bezpečnosti a ochrany zdraví
2. Postup v případě úrazu
3. Zajištění bezpečnosti při činnostech
 - 3.1 Koupání
 - 3.2 Ochrana před úrazy způsobenými elektrickým proudem a bezpečnost při bouřce
 - 3.3 Střelba
 - 3.4 Práce s nástroji a nářadím
 - 3.5 Činnosti v místnosti
 - 3.6 Činnosti v tělocvičně a na hřišti
 - 3.7 Sportovní závody a soutěže
 - 3.8 Činnosti v otevřeném terénu, v přírodě
 - 3.9 Činnosti v horském terénu
 - 3.10 Lyžařský výcvik
 - 3.11 Činnosti mimo objekt DDM obecně
4. Bezpečnost při přepravě a přesunu kolektivu
 - 4.1 V dopravních prostředcích
 - 4.2 Při chůzi po silnici
 - 4.3 Při pěších přesunech na vycházkách a výletech
 - 4.4 Při jízdě a výcviku na lodích
 - 4.5 Při jízdě na kolech
5. Bezpečnost, hygienické zásady a právní odpovědnost na akcích
 - 5.1 Výběr tábořiště
 - 5.2 Lesní zákon a jeho uplatnění na akcích
 - 5.3 Požární ochrana na akcích
 - 5.4 Zajištění bezpečnosti při provozu na akcích
6. Účinnost

1. Všeobecně platné zásady bezpečnosti a ochrany zdraví

Při činnostech organizovaných DDM je nutné vycházet z ustanovení Vnitřního řádu DDM. Při činnostech organizovaných mimo objekt DDM (akce, tábory, výlety, soutěže apod.) je vedoucí akce povinen zabezpečit dodržování obecně platných norem. Dále je povinen seznámit všechny pedagogické pracovníky s ustanoveními tohoto příkazu ředitele a to prokazatelným způsobem. Prokazatelné seznámení se doloží podpisem na formuláři podle přílohy.

Pro práci s dětmi je nutné znát bezpečnostní, hygienické a požární předpisy a pravidla. Každý odpovědný vedoucí (i pověřená osoba) si musí osvojit pravidla a předpisy pro bezpečnou činnost tak, aby byl příkladem svým svěřencům. Je při tom povinen dodržovat zejména tyto všeobecné zásady:

- při chůzi si počínat opatrně, používat sám výhradně vyznačených nebo známých cest, vchodů a východů, zbytečně se nezdržovat v nebezpečném prostoru a nevstupovat do zakázaných prostorů (např. s označením „Nepovolaným vstup zakázán“),
- před započatím každé nové činnosti se seznámit s pokyny, jak bezpečně činnost provádět,
- nepoužívat stroje, přístroje, nástroje a nářadí, které nebyly odpovědným vedoucím pro činnost přiděleny a povoleny,
- při práci používat předepsané ochranné pracovní prostředky,
- nedotýkat se elektrického vedení a zařízení, neopravovat je a nezasahovat do nich,
- udržovat pořádek a čistotu na pracovišti i v přírodě,
- každé zranění, úraz i poškození majetku oznámit odpovědnému pracovníkovi (vedoucímu oddělení nebo hlavnímu vedoucímu akce),
- řídit se nařízeními a pokyny platnými pro místo výkonu činnosti (např. provozní řád keramické dílny).

2. Předepsaný postup při úrazech a jiných mimořádných událostech

V mimořádně vážných zdravotních případech (vážný úraz, hromadné onemocnění, smrtelný úraz), v případech živelného nebo jiného ohrožení dětí je vedoucí povinen:

- učinit neprodleně opatření k odstranění příčin a k zabránění dalšího ohrožení,
- zajistit poskytnutí první pomoci, přepravu k lékaři nebo přivolání lékaře nebo rychlé záchranné služby (155),
- ohlásit událost příslušným místním či okresním orgánům (hygienik, hasiči, policie, popř. pojišťovna) podle charakteru události a dané situace (např. úraz, ke kterému došlo v silničním provozu, se po poskytnutí první pomoci a ošetření u lékaře ohlašuje policii),
- ihned vyzoomět odpovědného pracovníka či ředitele DDM,
- sepsat protokol o šetření příčin úrazu (formulář DDM v příloze), rozsahu škody, příčině a provedených opatřeních,
- zjistit svědky a jejich adresy,
- při dopravní nehodě služebního vozidla DDM vždy přivolat policii, sepsat EU záznam o dopravní nehodě (musí v dokladech služebního vozidla),
- dojde-li k poranění vedoucího, všechny tyto úkoly zabezpečuje jeho zástupce.

3. Zajištění bezpečnosti při činnostech

3.1 Koupání

- místo ke koupání (veřejná koupaliště) musí být schváleno hygienikem,
- vedoucí musí být vždy dobrý plavec, jinak nesmí být touto funkcí pověřen,
- **dohled při koupání může vykonávat jen osoba, která je schopna poskytnout záchranu tonoucímu,**
- koupání musí být výslovně uvedeno v denním programu akce. Je-li koupání zařazeno do programu dodatečně, musí tuto změnu vyznačit v programu vedoucí akce,
- pokud bude do programu tábora zařazen rafting, tato akce musí být uvedena v programu tábora, který je předkládán zákonným zástupcům dětí, tak aby se k němu mohli vyjádřit, popřípadě nesouhlasili s účastí svého dítěte, na raftu musí mít děti přílbu, plovací vestu a doprovod zajištěn instruktorem,
- před koupáním je třeba prozkoumat dno, přístup k vodě, hloubku vody a vyhradit prostor pro neplavce i plavce,
- při první návštěvě koupaliště se vedoucí přesvědčí osobně o plaveckých schopnostech dětí a rozdělí je na plavce a neplavce,
- u koupaliště na řece nebo velké vodní ploše při koupání více než jednoho oddílu musí být na vodě loďka obsazená dospělým pracovníkem tábora a vybavená jednoduchým (i nafukovacím) záchranným kruhem na 10 m dlouhém pevném provazu,
- pro neplavce platí zásada neopouštět vyhrazený prostor, kde stačí. Pokud neprobíhá výcvik neplavců, musí mít plovací vestu nebo kruh či jiné rovnocenné plovací prostředky či pomůcky,
- ani plavci se nesmějí vzdalovat mimo vymezený prostor pro koupání
- děti jsou při koupání rozděleny do dvojic s tím, že se navzájem hlídají (buď obě ve vodě nebo jedno sleduje druhé ze břehu),

- při koupání musí vedoucí zajistit kázeň a pořádek,
- **při koupání vždy vedoucí zajišťuje soustavný nepřetržitý dozor nad koupajícími se dětmi, tento dozor provádí zásadně ze břehu, aby měl celkový přehled o pohybu dětí ve vodě** (podle charakteru činnosti a prostoru může být případně další vedoucí přítomen přímo ve vodě s dětmi),
- do vody smí děti nejdříve 1 hodinu po hlavním jídle nebo intenzivním cvičení, nikdy ne uhřáté nebo rozpálené (optimálně je vhodné odstup koupání od hlavního jídla nebo intenzivního cvičení posunout na 90 – 120 min.)
- do vody pouští vedoucí maximálně 6-10 dětí na dobu max. 30 minut, pokud má voda teplotu alespoň 20°C; otužilejší děti starší 9 let se mohou koupat i ve vodě teplé 18°C, doba pobytu ve vodě se však zkracuje na nejvýše 10 minut (po odpovídající přestávce a zahřátí děti mohou v koupání pokračovat),
- vedoucí musí mít neustálý přehled o všech dětech, tedy i o těch, které se právě nekoupou. Doporučuje se společné koupání několika oddílů s tím, že na nekoupající se děti dozorá druhý vedoucí nebo instruktor.
- po vykoupání se děti převlečou do suchého oděvu, zejména cestou do tábora ze vzdálenějšího koupaliště nebo před zahájením jiné činnosti.
- po opuštění vody provede vedoucí bezodkladně kontrolu a přesvědčí se, že na břehu je celá skupina.

Koupat se nesmí:

- 100 m na obě strany od mostů, přístavních můstků veřejné dopravy, překladišť a vjezdů do přístavů,
- v požárních bazénech a nádržích,
- u jezů do vzdálenosti, kterou stanoví plavební správa po projednání se správcem jezu (je většinou vyznačeno znaky),
- v plavebních komorách a jejich obvodech,
- v místech zakázaných a označených plavební správou nebo poříčním oddílem policie,
- v chovných rybnících označených majitelem (rybáři nebo místní úřad),
- v nádržích pro odběr pitné vody.

Koupající se osoby nesmí ohrožovat bezpečnost a plynulost plavby a bezpečnost vlastní.

Zvláště je zakázáno:

- křížit plavební dráhu plavidel s vlastním pohonem, přibližovat se k nim, zavěšovat se na ně a lézt na ně,
- zavěšovat se a lézt na plavební znaky, poškozovat je a přemisťovat,
- vstupovat na jezy, plavební zařízení a jejich části, na přístavní můstky určené pro účely vodní dopravy,
- nechat se volně unášet na vodních lehátkách na vodní hladině v plavební dráze (tj. v části vodní cesty vyhrazené pro provoz plavby).

3.2 Ochrana před úrazy elektrickým proudem a bezpečnostní opatření při bouřce

Z hlediska ochrany před elektrickým proudem musí vedoucí dbát především na to, aby děti

- nelezly na sloupy a stožáry elektrického vedení, ani na stromy rostoucí v těsné blízkosti tohoto vedení,
- nelezly na transformátorové budky a nevcházely dovnitř,
- nesahaly na dráty spadlé na zem ani na lana, která připevňují sloupy el. vedení k zemi,
- nepouštěly draky v blízkosti elektrického vedení,
- neprováděly manipulaci s elektřinou a elektrickými spotřebiči bez dozoru dospělé osoby (pozor na rozbité spotřebiče, zásuvky, vypínače apod.),
- nikdy se nedotýkaly postiženého elektrickým proudem, pokud není vyproštěn z elektrického vedení.

3.2.1 Bezpečnostní opatření při bouřce

Hlavní zásada - nevycházet z budovy, zdržovat se nejlépe tam, kde je sucho, ve větší vzdálenosti od kamen a větších kovových předmětů.

Podle možnosti se ukrýt v budovách v tomto pořadí

1. ve velké budově kovové (stavbě s kovovou rámovou konstrukcí),
 2. v obytné budově (domě nebo stavbě) chráněné hromosvodem,
 3. ve velké budově nechráněné,
 4. v malé budově nechráněné,
- není-li na blízku budova, ukrýt se v údolí, jeskyni, jámě, v hustém lese, v nejhorším případě si lehnout na zem,
 - neukrývat se pod osamělými stromy, nezůstat stát na osamělých nezastavěných či nezalesněných místech, zejména na holých kopcích a horských hřebenech,
 - nezdržovat se v blízkosti svodu hromosvodů, blízko drátěných plotů, větších kovových předmětů, vlhkých stěn,
 - neukrývat se v malých kůlnách a jiných menších objektech, které jsou vystaveny úderu blesku,
 - při výjimečně nutném přechodu volným nezastavěným prostorem (nechráněným ani stromy) dělat krátké kroky, nenosit kovové předměty (deštníky), při stání mít nohy pokud možno těsně u sebe,
 - při jízdě autem jet zvolna, je-li místo zvláště nebezpečné (volný prostor na kopci) zastavit a zůstat uvnitř při zavřených oknech a dveřích.

3.3 Střelba (z luku, vzduchovky, vzduchové pistole a malorážky)

Podle zákonného nařízení smí být tato činnost provozována pouze pod dohledem zodpovědné osoby.

- pro střelbu musí být vymezen prostor, v němž se nesmí nikdo (ani náhodní chodci) pohybovat,
- vedoucí nesmí trpět jakoukoli manipulací se zbraní i když není nabitá,
- z malorážky lze střílet jen na schválené střelnici, ze vzduchovky na určeném místě (počítat s dostřelem vzduchovky 250 m),
- pro umístění terčů musí být vhodné pozadí, aby nedošlo k odražení střely (lapače, vysoká stráž, pytle s pískem, špalek dřeva terč na řeznou plochu, aj.)
- před střelbou je nutné přesvědčit se, zda je hlaveň čistá, aby nedošlo k ucpání a roztržení zbraně,
- zbraň se nabíjí na povel vedoucího střelby, a to na určeném místě v poloze ke střelbě (hlaveň se míří do stanoveného směru),
- při předávání nebo odevzdávání zbraně je nutno se přesvědčit, zda zbraň není nabitá,
- při odložení zbraně se musí uzavřít pojistka (u zlamovacích vzduchovek sklopit hlaveň a vyjmout střelu), totéž při změně polohy střelce,
- na zásahy do terče se lze podívat po skončení střelby a na povel vedoucího střelby – „Zbraň odložit a k terčům“
- je zakázáno dotýkat se nalezené munice. Nález je nutno ohlásit policii ČR.

3.4 Práce s nástroji a nářadím

Při každé manipulaci s nástroji a nářadím, která může ohrozit bezpečnost dětí, je nutná přítomnost dospělé osoby, odpovědného vedoucího, který před každou prací zkontroluje stav nářadí a vždy dětem nejprve vysvětlí základní pravidla práce

s nástroji a nářadím

- nástroje přenášet nejlépe v koženém nebo jiném krytu, nikdy s nimi neběhat, neházet,
- pokud se nástroje nepoužívají, je třeba je uložit na bezpečném a dobře viditelném místě,
- nůž, nůžky a jiné špičaté předměty podávat špicí k zemi,
- opracovávané předměty nikdy nekrájet, neoškrabovat, nenabodávat špicí nebo ostrým k tělu nebo ruce, ale vždy směrem od těla,
- při osekávání větví z kmínků stát na opačné straně kmene, z níž se větve neosekávají,
- stát vždy tak, aby i při sklouznutí sekery minula končetiny,
- dříví štípat jen na pevném podkladu (pařez aj.), nikdy neštípat dříví na zemi nebo na kameni,
- v těsné blízkosti pracujícího s nástroji nesmí nikdo stát, zejména ne vpředu před sekajícím pro případ setrvačného odlétnutí sekery,
- respektovat zásadu, že ostrý nástroj je vždy bezpečnější než tupý,
- při práci malých dětí je třeba zvýšit dozor (pozor na olizování barev, špinavých rukou, strkání předmětů do úst apod.).

3.5 Činnosti v místnostech

- dávat pozor na rozžhavená kamna, rozbité elektrické spotřebiče, vypínače a zásuvky,
- dohlížet na zákaz odkládání oděvů (mokrý po dešti atp.) a jiných hořlavých látek zejména na kamna, přímotopy a akumulátory,
- nedovolit dětem žádnou manipulaci s ohněm a elektřinou bez dohledu dospělé osoby,
- dbát na to, aby se děti nevykláněly z oken, nestoupaly na okna ani parapety - v místnosti, kde je otevřené okno, musí být s dětmi dospělá osoba,
- v místnosti hrát pouze takové hry, které zaručují bezpečnost dětí (pozor na hrany nábytku, žebra ústředního topení, kamna),
- na chodbách nedovolit běhání a klouzání, sjíždění po zábradlí, skákání se schodů apod..

3.6 Činnosti v tělocvičně a na hřišti

- zajistit přítomnost dospělé osoby, která dbá na udržování kázně a organizuje činnost,
- děti smějí použít pouze to nářadí, u něhož je dávana záchrana,
- před cvičením je nutno zkontrolovat stav nářadí,
- při prostných cvičeních zajistit pro každého cvičence dostatek volného prostoru,
- dbát na vhodné cvičební oblečení (pozor na přehřátí) a nedovolit dětem cvičit v ponožkách nebo bez odpovídající obuvi,
- dávat pozor na hrany a rohy nářadí, na kluzkou podlahu, vystouplé či chybějící parkety,
- míčové hry hrát jen se souhlasem provozovatele a v souladu s provozním řádem.

3.7 Sportovní hry, závody a soutěže

- hlavní organizátor akce musí zajistit dostatek spolupracovníků tak, aby u každé sportovní disciplíny byl nejméně jeden odpovědný pracovník (vedoucí, učitel, instruktor apod.),
- hry a sportovní závody nepořádat na silnicích (ve výjimečných nutných případech pouze po projednání a schválení příslušným odborem dopravy),
- při atletických disciplínách dbát na řádnou úpravu běžecké dráhy a doskočiště (bez kamenů, hřebíků, střepů, větví apod.),
- zajistit dostatečný prostor pro všechny druhy hodů a vrhů (bezpečnost přihlížejících diváků),
- při sportovních míčových hrách dbát na správné chování dětí a zajistit dostatečný odstup diváků od hřiště,
- při větších akcích zajistit přítomnost zdravotníka s lékárníčkou,
- při míčových a jiných kolektivních sportovních hrách dbát na dodržování oficiálních pravidel stanovených pro příslušnou věkovou kategorii a řídit se požadavky na bezpečnost hráčů.

3.8 Činnosti v otevřeném terénu, v přírodě

- vedoucí se osobně musí přesvědčit o vhodnosti terénu a učinit odpovídající opatření k zajištění bezpečnosti účastníků (např. nebezpečné terénní zlomy, čnějící větve a jejich zbytky na stromech apod.),
- předem vždy vymezit prostor, v kterém se činnost odehrává a seznámit s tímto vymezením všechny účastníky,
- pověřit dostatečný počet organizátorů tak, aby byl zajištěn přehled o pohybu účastníků,
- stanovit přesnou dobu započetí a ukončení činnosti, v případě závodů v terénu stanovit maximální dobu, dokdy se mají účastníci vrátit,
- určit účastníkům srozumitelně postup v případě mimořádných událostí (dohodnuté signály, zajištění pomoci, zůstat u zraněného apod.).

3.9 Činnosti v horském terénu

- při horské turistice musí instruktor předem seznámit žáky s možným nebezpečím hrozícím v horách,
- při horských túrách musí důsledně respektovat aktuální podmínky, zejména povětrnostní a pokyny Horské služby. Před začátkem túry oznamuje kompetentní osobě směr a cíl túry a předpokládaný čas návratu. Hlásí včas eventuální zdržení. Na horskou túru doprovázejí družstvo nebo skupinu žáků vždy nejméně 2 instruktoři.
- horolezecký výcvik, včetně základního, může provádět pouze kvalifikovaný instruktor horolezectví /pedagog/ - člen horolezeckého svazu při dodržení všech bezpečnostních pravidel daných Českým horolezeckým svazem,
- s dostatečným předstihem (den předem) ověřit spolehlivost a funkčnost dorozumívacích prostředků a platnost telefonních čísel pro případ řešení mimořádné události.

3.10 Lyžařský výcvik

Základním pravidlem bezpečnosti při lyžování a pobytu na lyžích je Desatero lyžaře, vydané Mezinárodní lyžařskou federací.

Organizační zásady lyžařského kurzu - akce

- žáci jsou rozděleni do družstev podle své výkonnosti a zdravotního stavu. Tato hlediska dodržují instruktoři i v průběhu výcviku, při výběru místa výcviku, zvláště též na sjezdových tratích a za ztížených podmínek, na zledovatělém povrchu, za snížené viditelnosti a podobně. Družstvo má nejvýše 15 členů,
- lanovky a vleky se používají jen pro organizovaný výcvik po řádném poučení o všech pravidlech a bezpečnostních předpisech o jízdě na vlecích a lanovkách. Během pobytu na horách je nutno dbát všech pokynů Horské služby a výstražných značek. Za nepříznivých podmínek (hustá mlha, sněhová bouře, teplota pod mínus 12 stupňů C) se výcvik a horské výlety omezují, případně nekonají,
- výcvik se provádí v terénu, který odpovídá lyžařské vyspělosti členů družstva. Zvýšená pozornost se věnuje výběru terénu pro začínající lyžaře, zvláště s bezpečným dojezdem,
- při výletu jedou žáci ve skupině v pravidelných odstupech, které se při snížené viditelnosti zkracují až na dotek. Skupina se řídí pokyny vedoucího přesunu, který jede v čele. V závěru jede vždy zkušený lyžař. V průběhu akce se často provádí překontrolování počtu účastníků. Totéž se provádí při jejím zakončení. O trase a časovém plánu výletu musí být informován personál ubytovacího zařízení,
- do programu lyžařského zájezdu je možno zařadit i výcvik na snowboardu za předpokladu, že ho vede kvalifikovaný instruktor a jsou dodržována pravidla bezpečnosti při jízdě na snowboardu. Při organizaci výcviku je nutno dbát, aby nedocházelo ke kolizi mezi účastníky obou výcviků,
- výcvik nebo jiná soustavná fyzická zátěž dětí nesmí přesáhnout 6 hod. denně.

3.11 Aktivita mimo objekt DDM obecně

Vedoucí dané akce musí vždy zabezpečit

- seznámení všech účastníků s plánem činnosti, způsobem přesunů, pravidly dané činnosti,
- upozornění dětí na možná nebezpečí (terén, zvířata, cizí osoby apod.),
- přesvědčit se vhodným způsobem, že všichni účastníci činnosti pokynům porozuměli,
- provádět průběžnou kontrolu počtu účastníků v dostatečně krátkých časových intervalech,
- poučit předem všechny ostatní pracovníky, kteří se podílejí na akci, o zásadách bezpečnosti,
- seznámit předem ostatní pracovníky akce s plánem činnosti, jejich podílem na zajištění této činnosti, stanovit přesné úkoly a časové vymezení činnosti.

4. Bezpečnost při přepravě dětí a přesunu kolektivu

4.1 V dopravních prostředcích

- při přepravě dětí a mládeže je třeba dodržovat přepravní řád stanovený dopravcem (počet míst, chování za jízdy apod...)
- děti přepravovat jen takovými prostředky, které vyhovují příslušným dopravním předpisům,
- za pořádek ve vozidle (vlak, autobus), kterým se přepravují děti, nese plnou odpovědnost jejich vedoucí,
- nastupovat a vystupovat organizovaně, co nejrychleji a nejbezpečněji, vždy pohromadě,
- se skupinou cestují vždy minimálně dvě určené osoby jako dozor, při vystupování a nastupování vždy jedna osoba vystupuje / nastupuje jako první a druhá jako poslední,
- nezdržovat se zbytečně na nástupních ostrůvcích pouliční dráhy, v kolejištích apod.
- při jízdě nedovolit dětem pobývat v blízkosti dveří, vyklánět se z oken, přecházet z vagonu do vagonu apod..

4.2 Při chůzi po silnici

Zákon o silničním provozu v platném znění¹ upravuje pravidla pohybu osob po komunikacích. Přitom platí, že skupina dětí při pořádaných akcích je považována za organizovanou skupinu školní mládeže.

- organizovaná skupina školní mládeže musí být vedena osobou starší 15 let, způsobilou na skupinu řádně dohlížet, která odpovídá za dodržování předepsaných ustanovení zákona o provozu na pozemních komunikacích,
- tato skupina jde po chodníku nebo po pravé krajnici nejvýše ve dvoustupu,
- nemůže-li jít po chodníku nebo po krajnici, smí užít vozovky. Pak je "pochodujícím útvarem", pro který platí ustanovení pro motorová vozidla:
 - za snížené viditelnosti (tma, mlha, hustý déšť) musí být útvar osvětlen po obou stranách vpředu neoslňujícím bílým světlem a vzadu červeným světlem (osvětlení může být nahrazeno reflexními prvky oděvu předepsaných vzorů),
 - při chůzi po mostě nesmí útvar chodit jednotným krokem,
- v případě přecházení vozovky je povinnost použít přechodů pro chodce, nadchodů či podchodů, pokud jsou do 50 m od daného místa,
- jiné neorganizované (nevedené) skupiny dětí a mládeže se řídí ustanoveními pro chodce, tj. jdou vždy vlevo po krajnici nebo po vozovce, musí-li jí použít, jinak po chodníku vpravo,
- mimo vyznačené přechody smí chodec přecházet vozovku jen kolmo ke směru silničního provozu,
- osoba, která doprovází organizovanou skupinu školní mládeže nebo skupinu dětí podléhajících povinné školní docházce, je oprávněna při přecházení vozovky zastavovat vozidla,
- doprovod dětských kolektivů na silnici se zajistí nejméně dvěma dospělými osobami, z nichž jedna jde vpředu a druhá vzadu.

4.3 Při pěších přesunech, na vycházkách a výletech

- při hrách a pochodu je dobré se vyhýbat svahům o velkém sklonu, kamenitým a suťovým stráním, převislým skalám, lomům apod.,
- při zdolávání přírodních překážek (kláda přes potok, přeskokování příkopu apod.) dávat dětem záchranu,
- poučit děti o možnosti pokousání zvířaty (vzteklinou mohou být nakaženi i drobní hlodavci) či pobodání hmyzem (vosy, sršni, divoké včely) nebo uštknutí jedovatým hadem. Důsledně vést děti k tomu, aby zvířata nedráždily. V listnatých lesích dát pozor na klíšťata,
- upozornit děti na jedovaté rostliny a houby,
- tělesně slabé a málo otužilé děti nebrat na náročné túry,
- před cestou zkontrolovat výzbroj a výstroj, která musí být v dobrém stavu a odpovídat plánované túře,
- ve skupině musí být alespoň jeden zkušený člen, jehož znalosti pomohou překonat případná nebezpečí,

¹ Zákon č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)

- jednotlivce zásadně nepouštět ani na menší túru,
- při veškeré činnosti, zejména v nebezpečných situacích, je nutné zachovávat disciplínu v celé skupině,
- pozor na úžeh, úpal, zánět spojivek (vhodné oblečení, pokrývka hlavy, tmavé brýle apod.),
- v mlze neztratit spojení mezi jednotlivými členy skupiny (do hor a nepřehledných terénů vždy mít ve výbavě vysílačky),
- při silném větru nebo vichřici se na cestu nevýdávat (nebezpečí bezprostředně na vrcholech, hřebenech, možnost zranění ulomenými větvemi, uvolněnými kameny apod.), hledat úkryt na závětrných svazích,
- první zastávku děláme vždy po 10-15 min. a je věnována úpravě ústroje dětí, další zastávky děláme podle následujících zásad: pro mladší děti po 2- 3 km chůze, pro starší děti po 4-5 km chůze, při delších pochodech zařadit každých 45-50 min. přestávku 5-10 min. Je-li pochod delší než čtyři hodiny, počítat s přestávkami nejméně 1,5 hod., za letního vedra až 4 hod., pokud možno neorganizovat přesuny v době mezi 12.00 až 15.00,
- do časového rozvrhu zařadit rezervu 1 - 2 hodiny pro nepředvídané případy, aby skupinu nezastihla v neznámém terénu tma,
- tempo pochodu musí být limitováno nejméně zdatným jedincem,
- jeden výchovný pracovník jde vpředu, druhý na konci skupiny.

4.4 Při jízdě a výcviku na lodích

Plavidla, která používáme na táborech, jsou podle Řádu plavební společnosti malá plavidla. Provoz malých plavidel se řídí těmito zásadami

- lodě nesmějí být přetěžovány,
- děti starší 3 let a dospělé osoby neznalé plavání musí mít na sobě záchranný prostředek (vestu, pás) - děti mladší 3 let nesmějí malé plavidlo, které je vratké, používat vůbec,
- za bouře nebo silného větru je plavba lodí zakázána,
- je zakázáno sedět za plavby na boku lodi a stát v lodi,
- je zakázáno vplouvat loděmi do prostorů vyhrazených pro koupání (pokud loď míjí koupajícího mimo prostor vymezený pro koupání, obeplouvá jej na vzdálenost nejméně 3 m a pokud možno tak, aby koupající zůstal mezi lodí a nejbližším břehem),
- lodě nesmějí křížovat směr plavby plavidel s vlastním pohonem, která nejsou malými plavidly, ve vzdálenosti menší než 200m,
- všechny lodě musí být nepotopitelné,
- výstroj lodě : každá loď musí mít alespoň 2 vesla nebo pádla, vylévačku (houbu) a vyvazovací lanko nebo řetízek delší 5m,
- loď smí být vedena osobou starší 15 let, která je k tomu tělesně i duševně způsobilá a je obeznámena s technikou vedení lodě a v rozsahu potřebném pro její vedení též s plavebními předpisy. Tato osoba je určena vůdcem plavidla. Děti, které neumějí plavat, nesmějí samostatně jezdit na loďkách,
- při plavbě kanoemi a kajaky stačí jeden vůdce plavidla na více lodí. Měl by mít na starosti maximálně 6 dětí, které jsou stále v jeho dosahu,
- vůdce plavidla musí i v případech, pro které není v Řádu plavební bezpečnosti zvláštní ustanovení, učinit všechna opatření, která vyžaduje bezpečnost plavby, k odvrácení ohrožení lidského života, poškození zařízení všeho druhu na vodní cestě a vytvoření plavební překážky.

Vydáme-li se s dětmi na vodní putování, musíme dbát dalších zásad

- všichni účastníci musí být dobrými plavci,
- kromě plovacích vest musí mít na exponovaných úsecích (např. peřeje) i přílby,
- vzdálenost mezi loděmi měnit jen podle charakteru vody, žádnou loď nenechat samotnou,
- určit pořadí, v němž lodě pojedou za sebou (zásada : jako 1. vedoucí, 2. slabší lodě, 3. zdatnější lodě, poslední - závěr druhý vedoucí),
- zajistit náklad v lodi proti uplávání při převržení lodě,
- zajistit vhodné obutí dětí do vody, aby se zamezilo úrazům při převržení lodě,
- instruovat účastníky, co mají dělat při převržení lodě,
- trénink v peřejích nebo ve slalomových brankách organizovat tak, aby při převržení lodě byla zajištěna účinná pomoc ostatních lodí. I při tréninku musí být přítomen vedoucí.

Pravidla při proplouvání jezy:

Proplouvání jezy nebo vorovými propustmi sportovními plavidly je zakázáno, pokud plavební správa případ od případu nepovolí v dohodě s organizací, do jejíž péče je vodní tok svěřen, výjimku z tohoto zákazu.

O toto povolení lze žádat na Státní plavební správě, která vydá obecné povolení, na jehož základě potom vydávají správy povodí příslušných řek výjimku ze zákazu.

4.5 Při jízdě na kole

Při jízdě na kole je třeba dbát všech dopravních předpisů podle Zákona o silničním provozu v platném znění.

- skupinu dětí na kolech doprovázejí vždy alespoň 2 osoby starší 18 let, z nichž jedna jede jako první a druhá jako poslední,
- cyklisté směřjí jet nebo vést jízdní kola při pravém okraji vozovky nebo po krajnici jen jednotlivě za sebou,
- vedoucí musí dbát na to, aby děti nejely bez držení řídítek, nedržely se jiného vozidla, nejely v těsné blízkosti za motorovým vozidlem, nevedly za jízdy druhé jízdní kolo, ruční vozík nebo psa, anebo nedržely jiné předměty, které by znesnadňovaly řízení kola nebo ohrožovaly jiné osoby,
- před jízdou ne nutně zkontrolovat vybavení jízdního kola, které musí být bezpodmínečně opatřeno: jasně znějícím zvonekem, červeným odrazovým sklem, dvěma na sobě nezávisle fungujícími brzdami,
- lze použít přívěsného vozíku, který není širší než 80 cm, má vzadu červené odrazové světlo a je spojen s kolem pevným táhlem.

Důležité pro všechny přesuny

- Při putování se stanoví pro děti do 12 let den odpočinku po každém dni putování, u dětí do 14 let po 2 dnech putování a u dětí od 15 let po 3 dnech putování.
- Přesuny lze konat pouze za denního světla, nejlépe v ranních hodinách. Nelze k nim používat frekventovaných a prašných komunikací a nebezpečných horských cest.

5. Bezpečnost a právní odpovědnost na akcích

5.1 Zákon o lesích a jeho uplatnění na akcích

Užívání lesů občany:

Každý smí vstupovat na lesní pozemky a do lesních porostů, sbírat lesní plodiny a klest, při tom je povinen les chránit, zachovávat v lese potřebnou opatrnost a narušit lesní prostředí - toto právo je omezeno v případě, že les je ve vlastnictví soukromých osob - v tom případě je lépe dohodnout se předem s majitelem pozemku, aby se předešlo případným nedorozuměním.

V lesích je zakázáno:

- rozdělovat oheň a tábořit mimo vyhrazená místa a v době zvýšeného nebezpečí vzniku požáru i kouřit,
- vjíždět a stát s motorovými vozidly,
- zakládat skládky, znečišťovat les odpady a odpady,
- provádět terénní úpravy, stavět ploty a budovat chodníky,
- rušit klid a ticho,
- narušovat půdní kryt,
- vstupovat do lesních školek a oplocených míst,
- těžit stromy a kácet keře.

Orgán správy lesního hospodářství nebo vlastník pozemku (je-li jím soukromá osoba) může povolit výjimky z uvedených zákazů. V našem případě např. těžbu dřeva na stavbu tábora a otop, budování latrín a odpadových jam apod..

Povinnosti uživatelů lesů při ochraně lesů

Uživatelé jsou povinni provádět preventivní opatření k ochraně lesů před požáry. Přesná vzdálenost rozdělování ohně od lesa není v zákoně stanovena, platí tedy obecná ustanovení - v takové vzdálenosti, aby nedošlo k ohrožení lesa.

Ke kontrole dodržování uvedeného zákona a vyhlášek byla ustavena lesní stráž, která má právo kontrolovat, pokutovat a zadržovat osoby, které porušují zákon. To se týká i vedoucích akcí, kteří navíc plně odpovídají za činnost dětí a jimi způsobené škody.

5.2 Požární ochrana na akcích

Z předpisů o požární ochraně vyplývají pro každého občana tyto povinnosti a zásady

- obecná povinnost zabránit vzniku požáru,
- při zpozorování požáru se pokusit sám hasit (pokud je to možné), jinak ihned učinit poplach a přivolat hasiče,
- na vyzvání místního úřadu nebo velitele zásahu poskytnout dopravní prostředky, pohonné hmoty, telefon, požární nářadí apod.,
- zdržovat se kouření a manipulace s otevřeným ohněm na požárně nebezpečných místech (na táboře např. ve skladu uhlí, dřeva, nafty, PB lahví apod.),
- při práci s hořlavými kapalinami a jinými látkami a zařízeními dodržovat návody výrobce uvedené na obalu nebo letáku,
- zajistit, aby roztopená kamna, zapnuté elektrické a plynové vařiče apod. nebyly ponechány bez dozoru,
- pečovat o řádný dozor nad dětmi a o to, aby neměly volný přístup k zápalkám a jiným hořlavým předmětům a látkám.

Požární ochrana je nedílnou součástí řídicí činnosti každého vedoucího pracovníka. Na táborech z toho vyplývá pro vedoucí:

- odpovědnost za požární bezpečnost na táboře,
- povinnost zajistit školení pracovníků tábora v oboru požární ochrany podle platných předpisů a o školení vést písemné záznamy (nejlépe jako součást povinného školení o bezpečnosti práce),
- bezodkladně ohlásit hasičům (HZS Kraje) vznik každého požáru, i když byl v zárodku uhašen a škoda je nepatrná,
- nutnost opatřit věcné prostředky požární ochrany (zajistí provozovatel tábora) úměrně k velikosti a vybavení tábora,
- umístit a udržovat na táboře Požární řád (rozsah a forma dle předpisů nadřízeného orgánu).

Při činnosti v táboře a přírodě vůbec se musíme řídit následujícími zásadami a předpisy

- rozdělování ohně v souvislosti s tábořením je dovoleno jen na místech k tomu určených a označených, popřípadě na místech, kde k tomu byl dán souhlas příslušným orgánem státní správy, popřípadě správcem (vlastníkem, uživatelem pozemku),

Při rozdělování ohně platí tato omezení

- je zakázáno rozdělovat ohně v lese, vyjma rozdělování ohně na vyhrazeném tábořišti. V době zvýšeného nebezpečí vzniku požáru je zakázáno v lesích i kouření (mnohé MÚ v rozsahu své pravomoci vydaly vyhlášku, kterou zakazují zcela kouření v lese a rozdělování ohně do 50 m od lesa),
- oheň nelze rozdělovat v blízkosti dozrávajícího obilí a v blízkosti stohů sena a slámy, dále ve vysoké nebo suché trávě a na rašelinných pozemcích,
- místo pro rozdělování ohně musí být izolováno ode všech snadno zápalných látek, stanů a jiných objektů, popřípadě porostů, křovin apod. tak, aby nebezpečí požáru bylo co nejvíce omezeno. Nízkou travinu je třeba chránit valem zeminy získané výkopem dolíku pro ohniště,
- místo, kde byl rozdělán oheň, se musí opustit teprve po úplném uhasnutí vyhasnutí ohně a ohniště je třeba zahladit,
- jiskry nesmějí ohrožovat zápalné předměty a zápalný kryt půdy,
- v blízkosti ohniště musí být zdroj vody na hašení,
- je zakázáno vypalovat křoviny, plevel, suchou trávu nebo rákos,
- oheň se nesmí nechat nikdy bez dozoru.

Při veškeré činnosti s dětmi se musí dbát nejen všech výše uvedených zásad a předpisů, ale i respektovat nařízení, že děti nesmějí samostatně bez dozoru dospělé osoby obsluhovat tepelné spotřebiče (el. a plynové vařeče, kamna, radiátory apod.).

Používání benzinových a petrolejových vařečů, které je spojeno se zvýšeným nebezpečím výbuchu a vzniku požáru, je vyhrazeno výhradně dospělým účastníkům. Obsluha podobných vařečů je dětem zakázána.

Pokud jsou v táboře také nějaké objekty (stavby), přidružují se k již uvedeným předpisům další předpisy pro stavitele a projektanty objektů a pro používání tepelných spotřebičů v objektech. Pro nás jako uživatele platí především povinnost udržovat požárně nebezpečné a nutné zařízení (např. komíny, hasicí přístroje, hydranty, el. rozvaděče, plynové bomby a příslušenství apod.) v původním stavu a dodržovat návody k používání tepelných spotřebičů. Při dodatečné instalaci tepelných spotřebičů v objektech i v provizorních táborových stavbách je nutno dodržovat požadavky příslušné normy, především bezpečnou vzdálenost spotřebiče od zápalných předmětů a eventuelní nehořlavé podložky pod nimi.

5.3 Zajištění bezpečnosti při provozu akcí

- každého tábora se musí zúčastnit nejméně 3 dospělí pracovníci, z nichž jeden je zdravotníkem,
- táborů se nesmějí zúčastnit děti, jejichž zdravotní stav nebo věk neodpovídá druhu tábora,
- je třeba nepřeceňovat fyzickou zdatnost dětí ani odborné znalosti pracovníků,
- nikdo nesmí odcházet z tábora bez dovolení a vědomí vedoucího tábora nebo jeho zástupce,
- odchází-li oddíl za denním programem mimo tábor, ohlásí vedoucímu cíl své cesty a dobu návratu,
- tábor ani přes den nesmí zůstat zcela prázdný, v táboře musí být denní hlídka,
- návštěvy rodičů v táboře nejsou z pedagogických, zdravotních a hygienických důvodů povoleny a tuto skutečnost je třeba oznámit rodičům ještě před odjezdem na tábor,
- s rodiči smí dítě opustit tábor jen na jejich písemnou žádost,
- do kuchyně, skladu potravin, sklepa, skladu s náradím a dalším inventářem mají přístup jen ustanovené služby,
- ve stanech se nesmějí přechovávat žádné potraviny podléhající zkáze,
- pitnou vodu lze i při výletech a putování odebírat pouze z ověřených zdrojů, veřejných vodovodů a veřejných studní, kontrolu nezávadnosti provádí příslušná hygienická stanice,
- při každé táborové činnosti (organizovaném programu i osobním volnu dětí) musí vedoucí dodržovat zásady bezpečnosti práce,
- dbát také na správnou výzbroj a výstroj dětí.

6. Účinnost a závěrečná ustanovení

Při organizování veškerých činností dbají pracovníci DDM včetně externích a dobrovolných spolupracovníků zejména zásad uvedených v tomto příkazu ředitele.

Za dodržování zásad stanovených v tomto příkazu ředitele odpovídá vždy vedoucí akce. Ostatní osoby a pracovníci, kteří jsou činní při akci, jsou povinni řídit se pokyny vedoucího akce.

Dnem účinnosti tohoto příkazu se ruší předchozí příkaz ředitele č. 05/2010 ze dne 30. dubna 2010.

Tento příkaz nabývá účinnosti 1.5.2013.

Josef Chmel
ředitel DDM

V Praze 3 dne 30.4.2013

Záznam o poučení pracovníků

I. Tento záznam je závaznou přílohou dokumentace tábora nebo vícedenní výjezdní akce DDM, konané

- v místě :

- v termínu :

2. Prohlášení pracovníků tábora či akce

Stvrzuji svým podpisem, že jsem byl seznámen(a) se „Zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při činnostech DDM“ (příkaz ředitele č. 07/2013), se zákonem 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví a s vyhláškou MZ ČR č. 106/2001 Sb. o hygienických podmínkách provozu zotavovacích akcí ve znění pozdějších předpisů.

Zavazuji se tyto zásady a předpisy dodržovat a uplatňovat je ve své činnosti po celou dobu trvání tábora/akce.

jméno a příjmení	datum narození	funkce na táboře/akci	podpis
------------------	----------------	-----------------------	--------

V Praze dne :

vedoucí akce